

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 13

18. Aprilie.

1863.

Cuventarea

Esclentiei Sale Parentului Metropoliu
Alecsandru Sterc'a Siulutiu
la conferintiele nationale din 20. Aprile 1863.
(Vedi Gazeta Nr. 28.)

Domniloru!

Fiti dein adunculu anemei n^{ost}re in Domnulu salutati si beneventati!!!

Nu pucinu nutrementu de cea mai viua bucuria d^a sufleteloru n^{ost}re privirea cea mangaitoria asupra splendidei, numerosei si alesei n^{ost}re adunari nationale.

Nu pucina mangaiere, barbatia si cutesare intru angustiele tempului de fa^{ci}a insuffla ingrigririi n^{ost}re celei parentiesei, cari pana acuma facisiu cu atatea impedecari ne-au neodichnitu si ne-au neliniscitu a-nemele n^{ost}re pentru unu venitoriu mai fericitu si pre s^{em}'a natiunei n^{ost}re, candu ne vedemu incun-giurati si spriginiti de lamur'a si de cea mai al^{es}a clase a filiiloru natiunei n^{ost}re romane, cari intre mai bene de unu milionu de romani credentiosi, escel^{ez}a cu intieptiunea, cu unu judeciu profundu, cu neclatita credentia si alipire catra tron^u, cu zelulu si iubirea n^{ost}ra catra patria, si catra innaintarea fericirii iubitei sale natiuni.

Incuragiati dara, c^a conferintiele, cari se voru face sub presidenti'a n^{ost}ra, voru fi spriginite prin asia proptele tari si barbati asia zelosi si nationale, cu atata cu mai statornici pasi vomu pot^e cu ajutorulu lui Ddieu purcede in consultarile n^{ost}re, cu catu prin contestulu prea-naltei resolutiuni suntemu si despre aceea deplinu asecurati, c^a nunumai tere-nulu pre carele acumu in aceste conferintie nationale stamu, este legiuitu, da si ac^{el}'a inca a fostu legiuitu, pre care au statu si conferintiele n^{ost}re din 13/1.

Januariu 1861 si din cari se-au substernutu tronulu si acelea petitiuni, la cari avemu acumu norocire a fi dobanditu preanalt'a resolutiune, care este si obiectulu celu prea placutu alu conferintieloru n^{ost}re acestoru de acumu.

Nu mai existe dara la midiolocu alta piedeca, c^a se nu potemu legalnicesce si c^a romani si in aceste conferintie, liberu pentru 'naintarea benelui de comunu si a natiunei n^{ost}re consult^a.

Cotesati dara, in Domnulu onorati Domni libere cu adeveratu, inse cu cea mai adunca a intieptiunii judecata, bene rumegatele glasuri ale redic^a pentruc^a nu potu se nu ve desteptu intiept^a-ve atentiune, si spre aceea, c^a locul, pre care stamu, santu este, si obiectulu si substratulu consultariloru n^{ost}re atatu e de grandeosu, momentosu, si afundu taiatoriu inea preste v^{ec}uri in vi^{et}i'a dulcei patriei si a natiunei n^{ost}re, catu d^{ec}a canduva o natiunea avutu lipsa de intieptiune, de unu sange rece si asediatu in judecatile, in cuventele consultariloru si hotaririloru sale, si de una privighiare si cugetare inainte, afundu si bene socotita la venitorulu seu si alu iubitei patriei sale, nece una natiune c^a natiunea romana atata lipsa de aceste vertuti, si tocma in momentulu de facia, candu este intrebarea de m^{or}te ori vi^{et}ia pentru ea, nu are.

Nu e mica nece de a se contemn^a, ci prea grande^osa si prea grea aceea problema, asupra careia avemu asia seriosu si cu sange rece a ne consult^a.

Cu unu cuventu, prea grande^osa si mar^etia problema si substratu alu consultariloru este nu numai coordenarea iubitei n^{ost}re natiuni catra intr^{eg}'a patria si catra colocuito^{re}le sorori natiuni, si a introducerei si colocarei ei in t^ote derepturile politice constitutionale, si asigurarea competentulu locu in numerulu adeveratelu si legiuitelu de paⁿ' acumu

natiuni in patria noastră, cu cari de aci înainte la olalta avem de a constitui sistem'a Transilvaniei; da a gândi si cugetă seriosu si despre calile acelea, prin cari s'ar poté mai bene promová parentiescile si prea-naltele intentioni ale adoratului nostru monarchu si a se uní autonomi'a iubitei noastre patrie, — care de Maiestatea Sa pre basea diplomei dein 20. Oct. 1860 ne este cu cuventu regescu apromisa, si care noua ni se cade cu totu dereptulu a o sprigini si sustiené — cu relatiunile cari ar' avé cu intregu imperiulu austriacu. —

Domniloru! seriosu se cugetamu că acelea ce vomu scapá dein gurele noastre in conferintiele noastre acestea, acelea nu voru resună indesiertu numai in sal'a acést'a, acelea voru respinge echoulu seu si in urechile patriei, ba in ale intregu imperiulu austriacu si a tóta Europ'a. Glasulu nostru intieptiesce formatu si bene nemeritu va avé pondulu seu tocma si in cumpen'a sortei intregului imperiu austriacu; elu de a si fostu candu-va ne bagatu in séma si nepretiuitu, inse acumu nu mai poté fi contemnatu, că dîcu; că dapa 1848 si mai vertosu dupa diplom'a din 20 Oct. 1860, totu omulu acela tare ar' retaci in calcululu politicei, care despretiuindu si se ne bagandu nece intru o séma dereptulu glasu alu natiunei noastre romane, ar' socoti că ea la coordinatiunea patriei noastre, si a acestei catra intregu imperiulu austriacu, n'aru poté avé vre unu influesu si glasu catu de micu hotaritoriu. De aceea se nu uitamu Domniloru, că aici in sal'a acést'a, si in conferintiele acestea este concentrata nu numai tóta increderea, dá si tóta sperant'i'a natiunei noastre, — ba

dela adunarea acésta ascepta cu mare incordare a anemelor nu numai natiunea noastră, nu numai iubit'a noastră patria, si tóte colocitórele sorori natiuni, ci insusi si adoratulu nostru Monarchu si Domnitoriu se vedea, cumu-si va impliní adunarea noastră inalt'a, marét'i'a, inse si prea ponderós'a, si pentru iubit'a noastră natiune si patria multu hotaritori'a acésta misiune!

Bá dîcu că dela adunarea noastră acést'a — dupa cum-si va deslegá ea problem'a — se voru urmá si bene cuventurile seu blastemurele posteritateri asupr'a noastră.

Nu ve mirati dara Domniloru! déca éra ve voiu repeti „că déca candu-va vre o natiune a avutu lipsa de intieptiune, de unu sange rece si asediatu, de o priveghiere, si de o afunda si benesocotita înainte

cugetare si cantare in venitoriulu seu, a dulcei patriei sale, nece una natiune că a noastră mai mare lipsa de aceste vertuti si poteri sufletesci, in momentul acést'a de facia, candu este intrebarea despre viét'i'a seu apunarea ei, n'a potutu se aiba.

La trei mari datorii si lucruri de capetenia mai cu séma trebuie conferint'i'a noastră aduncu si cu tóta seriositatea se caute, cari dupa parerea mea ar' fi.

a) Interesele seu mai bene derepturile si beneficiurile politice a iubitei noastre natiuni.

b) Prosperitatea dulcei si comunei noastre patrie, si

c) Neclat'i'a credint'ia si alepire catra august'a casa domnitoria, si de aci urmand'a gloria a tronului, unitatea si tari'a a intregu imperiului Maiestatei Sale. —

Ce se atinge de interesele, seu mai bene, de drepturile seu beneficiurile politice si civile ale iubitei noastre natiuni, acelea intru atata de mare si chiara mesura si modalitate lea desfasiuratu natiunea noastră in faci'a patriei, in adunarea regnicolare dein Alb'a-Jul'i'a 1861 si a comitatelor, districtelor si scaunelor, si-si inaintea Maiestatei Sale, si a Inaltului seu regimu, prin mai multe suplice si deputatiuni dein sinulu seu inaintea augustului tronu tramise, catu acelea ale mai desfasiurá si aci si dein nou a le mai repeti tóte, s'aru paré a fi unu lucru desiertu si fora scopu.

Ci romanulu nece cu acestu benevenitu privilegiu, nu va poté nece decatu face taina dein interesele sale nationali, si pana candu drepturile sale nu si-le va poté deplinu castigá, tocma si in interesulu patriei si alu intregui monarchie, nu se va poté odichni, si nu va incetá a cere, a bate la usi, ba ale reclamá cu voce puternica si inaintea lumei.

Mai bene că 400 de ani natiunea noastră si confesiunea ei in patri'a loru a fostu fora mila tolerata, bá esilata si de legi proscrisa, desi ea a suportatu partea cea mai mare a greutatilor publice ale patriei sale.

Ea acumu vrea blastemulu acést'a, jugulu acelu de ferru, pentru tóta veci'a alu scuturá, si pre cali legalnice a-si asigurá deplin'a sa libertate — nu numai individuale — ci si comuna nationale, cu tóte drepturile ecuale, cari se cuvenu ei cá atare. —

Principalulu interesu alu natiunei romane dara este, că ea in patri'a s'a, se fia de tóte colocitórele natiuni, prin un'a lege in comunu adusa, si de regele

sanctionata, recunoscuta de un'a asia natiune legiu- ita, care de tôte acelea privilegia, immunitati si beneficiuri se se bucură, de cari, se bucura, si se voru bucură si celelalte sorori colocuitoire natiuni.

Ce e dreptu, Domniloru că dein grati'a Monar- chului, prin diplom'a si prea-naltulu manuscrisu catra grafulu Rechberg dein 20 Oct. 1860 si natiunei ro- mane, cu libertatea si autonomi'a nationale, sunt nu numai promise, da in parte si realizate; inse dupa acelea pan' acuma prin nece una lege a patriei pe venitoriu nu sunt asecurate, si dupa ce sistem'a prin- cipatului Transilvaniei in sensulu art. diet. a VI. dein 1744 s'a basatu mai nainte numai pre trei natiuni, si 4 confesiuni autonóme, si precumu dein contextulu mai multoru legi ale patriei se culege*) nu numai sarcinele publice, da si representatiunea, si alte bene- ficiuri, si oficiuri publice, seau impartitu totu deauna dupa interesele publice ale autonomeloru nationalitati si confesiuni.

Interesele dara ale natiunei romane pofescu neiertatu, că ea in constitutiunea si sistem'a patriei sale intre celea 3 natiuni autonome si patru confe- siuni, nu numai se figureze că natiune libera cu am- bele sale confesiuni, da locul ei in aceea sistema că la a 4-a natiune autonoma, se-i se asigureze si prin lege noua sanctionata de prea induratulu Mo- narchu. —

De aci Domniloru! apoi prea firesce si legalni- cesce urméza, ca interesele natiunei nóstre sunt totu acelea, cari dupa sistem'a marelui nostru Principatu alu Transilvaniei si dupa constitutiunea ei luare séu lu voru avé, si celelalte colocuitoire natiuni, adeca se fia autonoma, de sene statatória, cu unu perfectu dreptu de limba — că ide'a de natiune autonoma fora limba e numai o satira, asemenea acelei idei „că marea ar' pôte fi fora apa seau fora, fundu si cu dreptulu la representatiune in dieta, seau in aduna- rile comitatense, si se aiba tôte celelalte beneficiuri in aceea, si in atata numai proportiune in care na- tiunea romana — facisiu cu colocuitoirele si sororile natiuni — concuru si la suportarea greutatiloru pu- blice si sustienerea comunei patrie! —

Natiunea romana nece odata nedreptate, seau mai multu decatu una drepta competentia dela soro-

*) Vedi si aprob. p. I. art. II. par. III. art. I. — Comp. Const. p. II. tit. 1. Nr. 16, 17, 18 Edict. 49 art. diet. de anno 1791 art. II. puncto 90 Dipl. Leopold. —

rele natiuni, seau dela monarchulu seu nu va pofsi; ér' acést'a pretensiune e asia de drépta, catu cu facia curata in contra-i nemene va poté stá si toti aceia, cari aru indrasní a o botezá de o pretensiune escen- trica seau de prea intensa si nederepta, insusi s'ar poté botezá si tiené de cei mai mari neamici ai dreptatei.

Pentrucà unii cá aceia cu alte cuvente numai atata ar' díce: Romaniloru fiti voi buni, seau mai bene nebuni, si portati si de aci inainte dein greuta- tile patriei sarcin'a cea mai mare, si dein benefacerile ei indestulative cu partea ceá mai mica. —

Candu dara natiunea nóstra si cere precumu dein sarcinele cele publice, asia si dein folósele pa- trtei sale numai competenti'a proportionata, si drépt'a s'a parte; nu se pôte nece inaintea cerului nece in- aintea lunei ruslná, si nece că cu vre-o justitia i-s'ar poté denegá. —

Ce se atinge de prosperitatea dulcea nóstre pa- trie: pururea se va nevolí a le uní nu numai cu ne clatit'a s'a credentia catra Domnitoriulu seu, da si cu nemarginit'a iubire, si alipire catra dulcea s'a patria.

Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardore a animei se-si iubésca patri'a si vetr'a stra- buniloru sei, că romanulu!

Sciti Domniloru cu cata fragetia-si iubescce ro- manulu patri'a s'a, si cu cata caldura a animei se lipesce de pamentulu si de vetr'a parentiloru sei!

Nu e natiune sub ceru, care in virtutea iubirei si alipirei de patri'a s'a, se-o póta intrece.

Cine s'aru mai indoi despre acést'a, lu indreptamu la prea tristele si istoricele patemi si durerósele ei rabdari mai preste seculé; candu ea in patri'a s'a, in care cu colocuitoirele natiuni nu subjugata cu ar- mele, fora „sponte sua dextram dantes“ cumu dice anonimulu notariu alui Bela, si au impartitu pamen- tulu si tôte politicescile sale beneficiuri, — erá totu si proscrisa, esilata si tolerata numai usque ad bene placitum Principis et Regnicolarum; si totusi in sor- tea acesta asia tirana, nedrépta si ne meritata, n'a voitu a se desparti de pamentulu acest'a, in care se odichnescu in urne, si sub monumente maretie ósele si cenusi'a prea stralucitiloru sei strabuni.

Au rabdatu mai bene confiscarea bunuriloru si meseria, si, ce e si decatu mórtea mai gren, degra- darea dein tôte drepturile omenesci, la cea mai orita, mai de diosu, si mai tirana sclavia si stare mai de

dobitocu, decatu, cá dela vetrele parentiloru sei (ab aris et focis gloriosorum suorum parentum) se se jase si prin cea mai rea dein lume meseria si sórte a se goní si alungá; seau se se póta silí se iésa, si se tréca dein patri'a loru, chiaru nece aprópe preste Carpati la fratii sei.

Si déca romanulu atunci, candu erá cumu amu dísu — in patri'a s'a excule si robu, seracu si asupritu, atatu si-a iubitu patri'a catu nu o a parasitu, ba nu si-a pregetatu nece cu tóte pucínelele sale poteri si averi si cu scumpulu seu sange a o apará impreuna cu celelalte colocuíóre natiuni; Cine s'ar mai poté indoi, cá romanulu acumu, candu e intrens'a cive, asemenea cu celelalte colocuíóre natiuni — dupa diplom'a dein 20 Oct. 1860 — indreptatitu, — 'si va iutá vre o data de patri'a s'a? seau cine vá mai cutesá a negá, cá romanulu intru dobendirea si sustinerea autonomiei scumpei sale patrie, pre bas'a diplomei si a inaltului manuscrisu regescu dein 20 Oct. 1860 catra grafolu Rechbergu, seau pentru promovarea benelui ei de comune, dein tóte poterile lui nu se va sili, dintru o fratiésca contielegere cu sorórele natiuni din patria, tóte cele putentióse si legitime a face si a le misca?! —

Si acést'a e Domniloru radical'a causa, pentru care natiunea romana doresce dein adunculu animei sale, unu terenu legiuitu; o dieta in patri'a s'a, si nece decatu a fora de ea, unde desleganduse de asupra ei blastamulu legei vechi, si prin una lege nóua recunoscanduse de catra celelalte colocuíóre sorori natiuni, si natiunea nóstra de sóra legiuita a sa, cu care la olalta acumu sistem'a marelui principatu alu Ardealului, nu cá mai nainte de 1848 numai trei natiuni si 4 confesiuni, ci patru natiuni si 6 confesiuni constituandu, si asia impartasinduse in tóte egalele daruri ale legei celei noue, numai la olalta intru o fratiésca intielegere a celoru patru natiuni si 6 confesiuni, se ne nevoimú, nunumai fericirea si prosperitatea comunei si iubitei nostre patrie a o solicitá, fundá si promová, da si prea ináltele si parentiescile intentiuni si tronulu adoratului monarchu dupa homagial'a nóstra datoría, cu unite puteri ale sprigini.

Domniloru! Natiunea nóstra e convinsa ca proni'a cea ddiéesca dupa aduncele si neajunsele sale judecati, de acea a voítu a asiediá in patri'a nóstra mai multe natiunalitati si mai de diverse origine si limba, cá imprumutatu una cu alta, nu numai se ne toleramu, ci se ne si iubimú, si se ne voimú un'a

alteia binele — cá a patr'a porunca este „se iubesci pre deaprópele teu cá insu-si pre tene „si la olalta intru o armonia fratiésca si crescínésca cu poteri unite se efeptuamu fericirea comunei si scumpei nóstre patrie, cá dísu este „concordia parvae res crescunt, discordia maxime dilabuntur.“ Pentruca, repetiescu si aicea aceea, ce de una mia de ori amu mai dísu si voiu mai díce ori si cui, cá tóte acelea sunt numai visuri, fantasii si idei fora fundamentu, basate pre ventu, déca voru socoti seau sororile nóstre natiuni ad. fratii magiari, secui, si sasi seau romauii, cá fora impreuna si fratiésca a acestoru 4 natiuni contielegere intru un'a, voru poté deosebi, un'a fora alt'a, ferici patri'a. — De unde nu me indoiescu, cá natiunea nóstra romana si de astadata inca in adunarea s'a presenta natiunale, in consultarile sale va dá semnele cele mai eclatante ale dorului, ale nasuintiei sale pentru o buna intielegere, pentru o infratire adeverata pre terenulu unei drepte proportionate si perfecte indreptatiri, precum in greutatele asia si in tóte beneficiurile constitutiunii si ale patriei, cu celelalte colocuíóre sorori natiunalitati dein patria.

3. In catu se atinge de neclatit'a credint'a si alipire catra august'a casa domnitoria, de unitatea si consolidarea si glori'a tronului, si tari'a intregului imperiu alu Maiestatei Sale,

anim'a cea multiamitore a romanului nece o data va poté se uite, in ce mesura mare este natiunea s'a datóre domnitoriului si monarchului seu si la tóta august'a casa austriaca domnitoria!

Romanulu pururea 'si va aduce aminte, cá, cá se nu pomenimú de tóte cele multe, si mari faceri de bene, ce a luatú natiunea nóstra in daru dein manile gloriosiloru si de eterna pomenire vredniciloru Domnitori ai casei austriace, indata dupa ce proni'a ddiésca dedú si iubit'a nóstra patria sub prea blandulu, si omenosulu sceptru alu domnitórei case austriace si inainte de 48, numai acelea déca le vomu memorá, care dein inalt'a si prea erescin'a indurare a 'gloriosului acumu imperatu si mare principe alu nostru Franciscu Josifu I. dela 1848 incóce, pana in díu'a de astadi in decursulu aloru 15 ani a dobenditu, sunt mai mari, mai grandióse, si mai multe, decatu tóte acelea, care natiunea romana mai nainte de 48 in decursulu mai aloru 500 de ani a luatú dela egoistica si pentru romani ne omenós'a, cá se

nu-i dău, tiran'a constituțiune, legislațiune și car-muire, numita națiunala patriotica. —

Spunetimu Domniloru, ce este și prea înalt'a și îndurat'a resoluțiune din 18 Oct. 1862 alta de catu cele mai strălucite semne ale parentiescei îndurari și portari de grigă, a adoratului nostru domnitoriu și a marelui nostru principe Franciscu Josifu I. pentru națiunea noastră? —

Întorceti Domniloru foile istoriei patriei noastre înapoi până în veclul al 13-lea, cautați și vedeți, carele de în regii Ungariei, seau dintre principii Transilvaniei, seau prin vre-o lege, seau prin vre-o resoluțiune a vorbitu asia uman, asia cu parentiesca îngrijire (decatu numai dora în batujocura) cu națiunea romana, că cumu au graitu gloriosii și de eterna pomenire demnii Domnitori ai augustei case austriace? și mai vertosu că gloriosu regnantele nostru Domnitoriu și monarhu Franciscu Josifu I. prin prea înalt'a s'a resoluțiune, care este caus'a adunarei noastre de acuma, și prea placutulu și maretiulu obiectu alu desbateriloru și conferințelor ei.

De aceea dara romanulu fiindu un'a națiune, care nu atatu injurie catu mai tare facerile de bene le scia tiené în mente — alta mente repostum — ori și cu ce pretiu, ori și în ce critice cercustari, nu va poté nece o data uitá, nu va poté nece odata a fi nemultiamitoria catra atatea, catra asia mari faceri de bene, catra asia frageda și parentiesca portare de grigă și de fericitul venitoriu alu națiunii noastre, a adoratului nostru monarhu, și a tota august'a dinastia a casei austriace!

Romanii, cari la anul 1848 în campulu libertatei au juratu una solemne și vecinica, și ne stramutavera credentia și alipire catra tronulu acestei domnitoare case austriace au rapitu și folositu și va rapí și fo'osí totu-deauna și acumu totu privilegiulu bunu, de asi renoi acestu solemnu și cordiale juramentu, credentia și alipire. —

Sumu convinsu dara, că romanii nece acestu prea bunu și strălucitu privilegiu, înca nulu voru poté lasá asia, candu în adres'a s'a catra adoratulu și celu mai bunu sub sóre Domnitoriu, domnu și mare Principe alu seu Franciscu Josifu I. și catra tóta august'a casa austriaca se nu-si rennoiésca cu celea mai eclatante semne ale cordialeloru și loialeloru joru sentiemente, și a cuventelor de multumita, neînfrangibil'a credentia și alipire catra tronul. —

Romanulu nece odata nu va încetá adóri, și după poterile sale într'o contielegere cu celelalte colocuitorie națiuni a colucrá, că parentiescile intentiuni ale Maiestatei Sale la dorit'a complinire se vina, și glori'a tronului și a tóta august'a casa domnitoria și poterea și marirea și uniunea întregului imperiu austriacu se se consolideze, că acest'a standu tare și cu marire în concertulu poteriloru celor mai mari ai Europei, sub puternicul lui sceptu tóte naționalitatile și poporale se potemu în totu tempulu aflá scutire, aparare, și fericire!!!

De aceea națiunea romana cu multa a animei sale ardore doresce, ascépta, ba ea nu înceteza a cere terenulu acelu legioitu — adeca diet'a Transilvaniei — pe care că națiune legalnicesce recunoscuta, și pronunziata, standu în întielesulu diplomei de în 20. Oct. 1860 într'u o conglasuire cu colocuitorie națiuni, se póta după cumu aceea poftesce și Maiestatea tronului și demnitatea unei națiune politice libere și autonome, colucrá spre implinirea și efeptarea prea-naltelor și parentiesciloru intentiuni ale Maiestatei Sale adoratului nostru Monarhu și Domnitoriu. —

Eata dara, Domniloru, aici în scurte cuvente este detaiatu — cumu credu eu — totu acelu pre catu de grandeosu, pre atata și de greu pentru deslegare complexu și substratu alu consultariloru adunarei noastre naționali, cari astadi poftescu una rara întieptiune, una adunca și nu numai la presentu, da mai multu la venitoriu cugetatoria judecata, unu sange domolu și rece, una alegere a cuventelor și a tronului, unu tactu prin care se dovedimu nu numai în faci'a tuturoru gintelor întregului imperiu austriacu, dar' și înainte popóreloru întregi Europe — ai caroru ochi și asteptare — fora nece una îndoiéla — este astadi cintata asupra noastră, și asupra lucrariloru noastre — că națiunea noastră e demna de pusețiunea s'a politica, care o cere între colocuitorie naționalitati, și de sórtea și drepturile egale, cari le pretende în patri'a s'a.

Asia fiindu lucrulu, Domniloru, ce ne remane alta îndereptu, de catu că se deprecamu dela parentele luminiloru darulu celu cerescu asupra adunarei acestei maretie, că tramitiendu spiritulu seu celu santu preste toti, și preste fiesce carele de osebi se ne întieptiesca, și numai acelea cugete, judecati și cuvente se ne puna în anima și se ne dè în gur'a noastră, cari voru fi spre glori'a tronului și spre fo-

losulu si consolidarea binelui de comunu alu dulcei patrie, si iubitei nstre natiuni.

Si prin acsta de odata declaramu si conferintele aceste natiunale a fi deschise.“ —

Viue manifestari de omagiu si reverintia si entusiastice : „Se traisca“ intrerupsera adese ori cuventarea, candu se audia numele Maiestatei Sale si a incase Domnitrie; ear in fine se redicara vivate pentru Escelentisimullu oratoru.

Aici spre conservare se alatura si specificatiunea membriloru convocati de arhieriei la conferinta acsta.

Specificatiunea

individiloru conchiamati pre 7/19. Aprilie a. e. la conferintele nationale in Sabiu si aceloru ce fura de facia. Dintre romani gr. catolici:

Ladislau B. de Popp, vice-presied, la excelsulu r. guberniu.

Paulu Dunca, consiliariu regiu gubernialu.
 Alesandru Lazaru, consiliariu regiului gubern.
 George Angyalu, secr. la cancel. aul. trans.
 Dr. Ioane Maioru, consiliariu scol.
 Demetriu Moga *) secr. la excelsulu r. gub.
 Mateiu Pap Grideanu, secr. la esc. r. gub.
 Petru Manu, cons. la supr. direct. fin. prov.
 Josifu Gerendi, asesoru la tabla reg.
 Antoniu Stoica, „ „ „ „
 Ladislau Vaida, „ „ „ „
 Alesandru Bohetielu, capitanu supremu in distr.

Naseudului.

Augustinu Ladai, comite supremu in comitatulu Albei superiore.

Franscu Bar. Nopcsa *) comite supr. in comitatulu Hunidrei.

Vasilie Buteanu, administ. in comitat. Doboca.
 George Domzsa, cons. c. r. in dispon.
 Demetriu Boieru, presied. de sedria in Abrudu.
 Ioane Cergedi, presied. de sedria in Dics Sz.

Martinu.

Leontinu Luchi, pres. de sedr. in distr. Naseudu.
 George Bardosi, pres. de sedria in Sz. Reginu.
 Josifu St. Siulutiu, jude primariu (fibiron) in

cotulu Kkl.

*) Cei semnati cu stelutia nu venira, ci in locule fura altii substituiti, vedi si desbaterile in Gaz. Nr. 28.

Mihaiu Bohetielu, jude prim. in cottulu Solnocului interiore.

Ciachlanu Georgiu, vice-com. in cottulu Hunidrei, V. H.

Ioane Groze, vice-comite in cotulu Turdei.

Simeonu Balomiri * jude scaun. in Sz. Sebesiu.

Gregoriu Popu, jude scaun. in scaun. Mercuriei.

Dionisiu Tobiasu *, asesoru de sedr. in Abrudu.

Deonisiu St. Siulutiu, ases. de sedr. in Turda

Detrehemu.

Gregoriu Maieru, asesoru de sedria din Ds.

Ioane Romanu * protofiscalu in Fagarasiu.

Ioane Balomiri, senatoru in scaun. Orastiei.

Mateiu Nicola, procuroru la sedr. in Abrudu.

Ioane Florianu, procuroru la sedria in Naseudu.

Ioan Lemny * proc. la sedr. in Solnocu int.

Ioane Bobu, * dir. la cancel. pensionatu in M.

Fodorhaza.

Spiridonu Fetti, notariu prim. in distr. Fagar.

Gavrilu Voids, casieriu la banc'a nat. in Sabiu.

Antoniu Sancsiali, prefectu de bai'a in Gavasdia.

Georgiu Baritiu, secr. alu confer. nat. de 1861

si proprietariu in Zernesti.

Dr. Ioane Ratiu * adv. prov. f. fiscalu in Turda.

Accente Severu * cive si propr. in Belgradu.

Jacobu Muresianu, redactoru Gazetei Transilv.

si directoru gimnas. la r. eat. in Brasiovu.

Ioane Pop. Maieru, cive si propr. in Sz. Reginu.

Nicolae Molnar * cive si propr. in Clusiu.

Ioane Aronu * audit. pens. majoru in Orlatu.

Ioane Bradu, pensionatu capitanu in Orlatu.

Nicolae Sandoru, pens. c. r. locot. pr. si propr.

in Ord'a de josu.

Timoteu Cipariu, directoru gimnas. si canonicu metropolitanu in Blasiu.

Macedonu Popu, prepositulu capitularu gr. cat. in Gherl'a.

Constantinu Papfalvi, can. metr. in Blasiu.

Ioane Negrutiu (Feteke), „ „ „

George Mihali, „ „ „

Stefanu Biltiu *, canonicu episcopalu in Gherl'a.

Gregoriu Moisilu, vicariu Foraneu in Naseudu.

Nicolae Manu, „ „ in Fagarasiu.

Petru Popu, „ „ in Hatiegu.

Leontinu Leonteanu, protop. gr. c. in M.-Uioar.

Mihailu Crisianu, protop. g. c. in Reginulu sas.

Simeone Balintu, protop. g. c. in Rosi'a Abrud.

Ioane Deacu, protop. g. c. alu Cut. in Sebesiu.

Ioane Fodoru, vice-prot. g. c. in V. Hunyad.
 Ioane Pamfilie, vice-protopopu in Clusiu.
 Ananie Popu, „ „ in Morlaca.
 Georgiu Crisanu, v.-prot. g. c. in M. Szákolu.
 Nicolau Stoianu, „ „ „ in Mediasiu.
 George Berceanu, „ „ „ in Cudsiro.
 Ioane Rusu, „ „ „ in Sabiiu.
 Gavrilu Chetianu, vice-protopopu gr. c. in Coz-motelke.
 Ioane Căputianu, vice-protop. g. c. Alecsiu.
 Olimpiu Barbulovitiu * v. protopopu gr. cat. in Borsia.
 Alesandru Boieriu, administr. protop. in Szekeli Udvarhely.
 Ioane Antoneli* profesoru gimn. in Blasiu.
 Simeone Ulpianu,* preotu gr. cat. in Gradisce (Várhely).
 Elia Vlas'a Cicudeanu, can. metrop. in Blasiu.
 NB. Pentru cei insemnati cu stea că absenti se conchiamara urmatorii :
 Basiliu Moldovanu, notariu primariu in comit. Cetatei de Balta in Borzasiu.
 Basiliu Harsianu, ases. trib. in comitat. Cetatei de Balta in Borzasiu.
 Aronu Boeru, protopopu in Gy. Szt. Miklos.
 Ludovicu Grauru, cancel. si ref. pretor. in Csik Somlyo.
 Alesandru Bacu, cancelistu aulicu in Sabiiu.
 Franciscu Jechimu, asesoru de trib. in Deva.
 Alesandru Nemesiu, „ „ „ in Gherla.
 Petru Boieriu, oficialu montanu in Sacarembu.
 Beniaminu Pap Densusianu, protop., Sacarembu.
 Basiliu Nascu, docente in Naseudu.
 Iosifu Pop, vice-fiscalu, Reginu.
 Gregoriu Vitéz, proprietariu, Teaca.
 Ioane Tulbasiu, concep. la direct. fin., Orastia.
 Jacobu Orosz, vice-notariu in Orastia.
 Ioane Auramu, jude procesualu in Tulgyes
 Dupa cumu scimu din Gazet'a Nr. 18 an. curg. conchiamarea membriloru la congresulu acesta se facuse din partea Blasiului pe baza reprezentativa, aruncanduse pe fiacare comitatu cate unu numeru de deputati, cari se fia alesi; — inse in urm'a mai inaltelor ordine cerculariulu aceste cu Nr. 167 din 7. Martiu a c. se revocà, demandanduse — că numai cei conchiamati deadreptulu prin convocatoriu tiparitu (Nr. 279 1863 e cerculariulu revocatoriu) si cei alesi remasera pe diosu că alesi, totusi, dupa cumu sun-

temu informati si convocarea deadreptulu cadid cam totu pe acei indivisi, si alegerea n'ar fi fostu neci pe departe mai neinfluintiatória la asemenea resultat, cumu vedemu, ca nu fù conchiamarea. — Amu fi scapatu inse cu aceea de imputari. —

Numele membriloru de religione ort. res. la convocati la conferintia nationale romanu la Duminec'a Tómei in Sabiiu 1863.

Din partea Episcopiei gr. res. s'au convocatu deadreptulu. (Vedi si convocarea in „Telegrafulu Romanu“ Nr. 23) urmatorii membrii :

Din protopopiatulu S a b i i u I.

Moise Folea protop. si direct. scol. nation. in pensiuine.

Ioane Hannia, protopopu.

Paulu Vasiciu, Dr. si consiliariu de scóla.

Constantinu Stejariu, capit. c. r. in pensiuine.

Ioane Onitiu, advocatu.

Ioane Borcea, Dr. de drepturi.

S a b i i u II: Ioane Panovicu, protopopu.

Servianu Popovicu, secret. guberniale.

Petru Rosca, senatore magistr. la Sabiiu.

Ioane Brote, proprietariu.

M i e r c u r e a : Petru Badila, protopopu.

Iliu Macelariu, jude regescu.

Ioane Macelariu, vice secret. scaunale.

Noerichulu: Nicolau Popea, protosingelu.

Iacobu Bologna, consiliariu guberniale.

Birghisiulu: Georgiu Romanu, asesoru la tabla regesca.

Cinculu mare: Ioane Tecoantia, vice-secret. scaunale.

D e v a : Ioane Papiu, protopopu.

Dimitriu Moldovanu, consiliariu aulicu.

Iliu : Lazaru Petco, Dr. de drepturi.

D o b r a : Nicolau de Crainicu, protopopu.

Alesandru de Crainicu, jude procesuale.

B r a n u : Ioane Metianu, protopopu.

Ioane Aduleanu, consiliariu gubern.

B r a s i o v u : Ioane Popasu, protopopu.

Nicolau Gaietanu, asesoru la judecat. urbarial.

Ioane Georgiu Ioanu, propriet. si negut.

Constantinu Ioanu, senatore magistratuale.

B r a s i o v u l u II. cu alu trei scaunelor. Ioane Petricu, protopopu.

Damianu Datco, comisariu de pretur'a financiale.

Heghicultu: Ioane Moga, protopopu.
Constantinu Pantiu, asesoru la jud. dist. Fagar.
Fagarasiulu I. Ioane Branu Popu de Lemény, capitanu supremu.
Ioane Codru, Dragusianu, vice-capitanu.
Georgiu Eiseru, negut.
Fagarasiulu II. Iosifu Puscariu, asesoru la distr. Fagar.
Tarnav'a de josu: Georgiu Tamasiu, prot. Ioane Puscariu, administr. alu comitat. Cetate de Balta.
Tarnav'a de susu: Ioane Almasianu, protop. Ioane Pinciu, asesoru la jud. comitatului Cetate de Balta.
Hatiegulu: Ioane Ratiu, protopopu.
Teodoru Stanislau, capitanu c. r. in pens.
Nicolau Petroviciu, senat. magistr.
Hondolulu I: Basiliu Puposiu, protop.
Petru Demianu, jude procesuale.
Hondolulu II: Sabinu Piso.
Zalatna de susu cu alu Lupsiei: Absolone Popoviciu, protopopu.
Lazaru Puposiu oficiale la oficiulu montanu.
Petru Siolutiu, neg. si curatoru prim. biseric.
Belgradulu: Gregoriu Ratiu, protopopu.
Nicolau Barbu, secr. gubern.
Nicolau Berghianu, senatore magistr.
Victoru Puposiu, oficiale la oficiulu c. r. de bani.
Sebesiulu: Ioane Tipeiu, protopopu.
Gabrile Munteanu, directoru gimnas.
Abrahamu Tincu, Dr. de drepturi.
Ioane Paraschivu, vice-secr. magistr.
Orasci'a: Spiridone Tatartii, negut. si curat. prim. biseric.
Turda I.: Simeonu Popu Moldovanu, protop.
Ioane Moldovanu, asesoru la jud. comitat.
Turda II.: Mihaile Orbonasiu, protonotariu la tabla reg.
M. Osiorheiu: Parteniu Trombitasiu de Betlenu.
Nicolau Vladu, adjunctu de pret. in disp.
Clusiulu I. si II. Gavriile Moldovanu, protop.
Ioane Nemesiu, Dr. de drepturi.

Teopemptu Corchesiu, Dr. de drepturi.
Ungurasiulu: Petru Rosca, protopopu.
Nicolau Siustau, ases. la judec. com. Dobocei.
Bargaulu: Teodoru Buzdugu, protopopu.
Basiliu Buzdugu, jude procesualu.
Solnoculu I. si II.: Ioane Bodea, protop.
Ioane Filipescu, control. la pret. fin. in Deesiu.
Mediasiuulu: Basiliu Axentiu, asesoru la judec. districtului Naseudeanu.
Cohalmulu: Ioane Popescu, prof. in ins. ped. teolog.
Sighisiór'a: Zacharia Boiu, prof. in inst. pedag. teol.

Cultur'a fenatialeloru

si venitululoru celu mai mare.

(Urmare.)

II. Despre scurgere séu desappare.
 Trebuinti'a si folosulu uscarii séu a desapparei fenatialeloru umede.

13. Inainte de tóte inbunatatirile, cari trebue a se intreprinde de comune la o cultivare perfecta a fenatialeloru este cea mai de antaiu si netrecutu de lips'a: deplin'a scurgere a apei si uscarea pamentului, pentrucà fara de acésta tóta propasirea si intreprinderile in cultura sunt de totu fara potentia, séu celu pucinu necorespundintórie, cea mai mare parte fara folos, stricatórie, repitórie de bani si tempu.

14. Tóte scaderile, care se intempla prin licuidori — apa statatorie — in pamentulu fenatialeloru sunt atatu de numeróse catu si stricatórie. Antaiu fenatiale umede nu se potu calcá cu carulu si cu trasurile fara de periclu, pentrucà aceste tóte se confundu in pamentulu móle si baltosu. Pre dinsele crescú plante, cari se tienu cea mai mare parte de clasile planteloru si buriineloru rele; erb'a trebue — pre tempulu cositului — a se scóte de pre dinsele si a se pune in alte locuri se se usuce, ce causéza spese, pentrucà dins'a pre pamentu umedu — unde se afla — numai catu ar' putredí. Dinsele (fenatiale) producú numai unu fenu reu de cali, séu acest'a este numai pentru asternutulú bunu, déca se afla in dinsele — si in numeru precumpanitoriu — plante dein famili'a: códei de calu, tresteii, rogosului, piciorului de cocosiu galbenu, pipirigului nodosu, cepei ciórei veninóse, potbalului si a altoru inimici a unei nutritri sanetóse si poteróse a animaleloru nórste. (Va urma.)